

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

Rozdział

1	Wstęp	2
1.1	Cel dokumentu.....	2
1.2	Zakres stosowania polityki	2
1.3	Definicje i pojęcia	3
2	Warunki objęcia ochroną	4
2.1	Rodzaje zgłoszeń chronionych.....	4
2.2	Warunki ochrony	5
3	Zgłoszenie wewnętrzne.....	5
4	Zgłoszenia zewnętrzne do RPO i organów publicznych.....	6
5	Ujawnienie publiczne informacji	6
6	Obowiązki Podmiotu prawnego w zakresie ochrony danych osobowych	7
7	Przepisy karne	7

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

1 Wstęp

1.1 Cel dokumentu

Polityka ochrony sygnalistów określa:

1. Warunki objęcia ochroną sygnalistów zgłaszających lub ujawniających publicznie informacje o naruszeniach prawa;
2. Treść procedury zgłoszeń wewnętrznych;
3. Zadania Rzecznika Praw Obywatelskich oraz innych organów publicznych związane ze zgłaszaniem informacji o naruszeniach prawa i podejmowaniem działań następnych;
4. Zasady zgłaszania informacji o naruszeniach prawa organowi publicznemu;
5. Zasady ujawnienia publicznej informacji o naruszeniach prawa;
6. Obowiązki Podmiotu prawnego w zakresie przestrzegania zasad ochrony danych osobowych.

1.2 Zakres stosowania polityki

1. **Działania korupcyjne**, w szczególności działania lub zaniechania, których celem lub skutkiem jest uzyskanie korzyści majątkowej lub osobistej, a które stanowią czyn zabroniony w rozumieniu Kodeksu karnego lub innych ustaw (np. żądanie lub przyjmowanie łapówek, łapownictwo, handel wpływami, nadużywanie stanowiska).
2. **Naruszenia w obszarze zamówień publicznych**, obejmujące m.in. układanie przetargów, fałszowanie dokumentacji, nieprawidłowe przyznawanie kontraktów, nadużywanie pozycji dominującej, konflikt interesów.
3. **Naruszenia w działalności związanej z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu**, obejmujące m.in. nieprawidłowości w raportowaniu transakcji, korupcyjne praktyki w sektorze bankowym, brak wdrożenia procedur AML, Współpraca z osobami lub podmiotami objętymi sankcjami, współpraca z osobami lub podmiotami objętymi sankcjami
4. **Naruszenia w działalności związanej z bezpieczeństwem transportu**, obejmuje naruszenia przepisów regulujących bezpieczeństwo transportu lądowego, morskiego, powietrznego i kolejowego, np. naruszanie przepisów ruchu drogowego, prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, niewłaściwe zabezpieczenie ładunku, narażanie na niebezpieczeństwo osób lub mienia poprzez nieprzestrzeganie norm bezpieczeństwa.
5. **Naruszenia w obszarze ochrony środowiska**, obejmują działania lub zaniechania zagrażające środowisku naturalnemu, naruszające przepisy ustaw o ochronie środowiska, ustawy o lasach i innych aktów normatywnych, w tym nielegalne składowanie odpadów, zanieczyszczanie wód lub powietrza, nielegalne wycinki drzew, nadużywanie środków ochrony roślin, niszczenie siedlisk przyrodniczych
6. **Naruszenia w zakresie zapewnienia zdrowia publicznego**, obejmują działania lub zaniechania zagrażające zdrowiu publicznemu, naruszające przepisy ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, ustawy o prawach pacjenta i rzeczniku praw pacjenta i innych aktów normatywnych, w tym nieprawidłowości w zarządzaniu publicznymi funduszami zdrowia, korupcyjne praktyki w sektorze medycznym, nieprzestrzeganie procedur medycznych, nadużywanie substancji psychotropowych przez personel medyczny, fałszowanie dokumentacji medycznej, Nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych w placówkach medycznych, wprowadzanie do obrotu produktów niebezpiecznych dla zdrowia, nieprawidłowe

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

prowadzenie badań klinicznych, niewłaściwe orzekanie o niezdolności do pracy, utrudnianie dostępu do opieki zdrowotnej

7. **Naruszenia w obszarze ochrony prywatności i danych osobowych**, polegające na niezgodnym z prawem przetwarzaniu, gromadzeniu, udostępnianiu lub niewłaściwym zabezpieczeniu danych osobowych. Obejmuje to m.in. niewłaściwe przetwarzanie danych osobowych przez przedsiębiorstwa lub instytucje, wycieki danych, brak zgody na przetwarzanie danych, nieinformowanie o prawach do ochrony danych osobowych, czy naruszenia RODO.
8. **Naruszenia w zakresie zarządzania bezpieczeństwem sieci i systemów teleinformatycznych**, w tym działania lub zaniechania, które osłabiają bezpieczeństwo informatyczne, narażają na ataki cybernetyczne lub powodują utratę poufności, integralności i dostępności danych. Przykłady to brak odpowiednich zabezpieczeń systemów, niewłaściwe zarządzanie dostępem, brak regularnych aktualizacji systemów, czy niewłaściwe reagowanie na incydenty bezpieczeństwa.
9. **Naruszenia interesów finansowych Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, jednostek samorządu terytorialnego oraz Unii Europejskiej**, obejmujące działania, które prowadzą do nieuzasadnionego wydatkowania środków publicznych, oszustwa finansowe, korupcję w administracji publicznej, czy niewłaściwe zarządzanie funduszami unijnymi. Przykłady to fałszowanie dokumentacji finansowej, nieuzasadnione dotacje, czy malwersacje środków publicznych.
10. **Naruszenia konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela, występujące w stosunkach jednostki z organami władzy publicznej**, obejmujące działania, które prowadzą do ograniczania lub naruszania podstawowych praw i wolności, takich jak wolność słowa, prawo do prywatności, prawo do uczciwego procesu, czy zakaz dyskryminacji. Przykłady to bezprawne zatrzymania, nieuzasadnione kontrole, naruszanie prawa do obrony, czy dyskryminacyjne traktowanie obywateli przez władze publiczne.

Dodatkowo, podmiot prawny może wprowadzić procedury zgłoszeń wewnętrznych dotyczących naruszeń obowiązujących w tym podmiocie regulacji wewnętrznych lub standardów etycznych ustanowionych zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. W takim przypadku nie stosuje się przepisów dotyczących procedur zgłaszania naruszeń prawa przez Rzecznika Praw Obywatelskich oraz przez organy publiczne oraz z formie ujawnienia publicznego dokonanego przez sygnalistę.

1.3 Definicje i pojęcia

- **Działanie następcze:** Działania podejmowane przez podmiot prawny lub organ publiczny w celu weryfikacji informacji zgłoszonej oraz zapobiegania naruszeniom prawa, takie jak kontrole, postępowania administracyjne, wniesienie oskarżenia;
- **Działanie odwetowe:** Działanie lub zaniechanie związane z pracą, które jest reakcją na zgłoszenie lub publiczne ujawnienie informacji, mogące naruszyć prawa sygnalisty lub wyrządzić mu nieuzasadnioną szkodę;
- **Informacja o naruszeniu prawa:** Informacja dotycząca rzeczywistego lub potencjalnego naruszenia prawa w podmiocie prawnym, gdzie sygnalista pracował lub miał kontakt z tym podmiotem w kontekście związanym z tym prac;
- **Informacja zwrotna:** Informacja przekazywana sygnaliście na temat planowanych lub już podjętych działań następczych oraz uzasadnienie tych działań;

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

- **Kontekst związany z pracą:** Działania związane z wykonywaniem pracy na podstawie stosunku pracy lub innego stosunku prawnego, w ramach których sygnalista uzyskał informację o naruszeniu prawa i może doświadczyć działań odwetowych;
- **Organ publiczny:** Instytucje i organy administracji rządowej, samorządowej oraz inne podmioty wykonujące zadania administracji publicznej, odpowiedzialne za podejmowanie działań następczych;
- **Osoba, której dotyczy zgłoszenie:** Osoba fizyczna, prawna lub jednostka;
- **Sygnalista:** to osoba fizyczna, która zgłasza lub publicznie ujawnia informację o naruszeniu prawa, którą uzyskała w kontekście związanym z pracą, w tym: pracownik, pracownik tymczasowy, osoba świadcząca pracę na innej podstawie niż stosunek pracy (np. umowa cywilnoprawna), przedsiębiorca, prokurent, akcjonariusz lub wspólnik, członek organu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, osoba świadcząca pracę pod nadzorem i kierownictwem wykonawcy, podwykonawcy lub dostawcy, stażysta, wolontariusz, praktykant, funkcjonariusz wymieniony w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy oraz żołnierz zgodnie z ustawą o obronie Ojczyzny. Definicja obejmuje również osobę fizyczną, jeśli zgłosiła lub ujawniła publicznie informację o naruszeniu prawa przed nawiązaniem stosunku pracy lub innego stosunku prawnego związanego z pełnieniem pracy lub usług na rzecz podmiotu prawnego lub po jego ustaniu;
- **Osoba pomagająca w dokonaniu zgłoszenia:** Osoba fizyczna wspomagająca sygnalistę w dokonaniu zgłoszenia, zachowująca anonimowość;
- **Osoba powiązana z sygnalistą:** Osoba fizyczna, która może doświadczyć działań odwetowych, np. współpracownik sygnalisty lub osoba najbliższa;
- **Podmiot prawny:** Osoba prawna lub fizyczna, wykonująca działalność gospodarczą lub publiczną;
- **Podmiot prywatny:** Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą lub prawną, niebędąca podmiotem publicznym;
- **Podmiot publiczny:** Podmiot określony w przepisach o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego;
- **Postępowanie prawne:** Procesy sądowe, administracyjne lub dyscyplinarne, w tym antymobbingowe, toczące się na podstawie przepisów prawa obowiązującego lub wewnętrznych regulacji;
- **Ujawnienie publiczne:** Publiczne ujawnienie informacji o naruszeniu prawa;
- **Zgłoszenie:** Ustne lub pisemne zgłoszenie wewnętrzne lub zewnętrzne, przekazywane zgodnie z wymogami ustawy;
- **Zgłoszenie wewnętrzne:** Przekazanie informacji o naruszeniu prawa podmiotowi prawnemu, z którym sygnalista jest związany;
- **Zgłoszenie zewnętrzne:** Przekazanie informacji o naruszeniu prawa Rzecznikowi Praw Obywatelskich lub innemu organowi publicznemu.

2 Warunki objęcia ochroną

2.1 Rodzaje zgłoszeń chronionych

Zgłoszenie wewnętrzne: Jest to zgłoszenie informacji o naruszeniu prawa dokonane w ramach organizacji, przekazane odpowiednim strukturom lub osobom wewnątrz przedsiębiorstwa lub instytucji, zgodnie z Procedurą zgłoszeń wewnętrznych.

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

Zgłoszenie zewnętrzne: Polega na przekazaniu informacji o naruszeniu prawa organowi zewnętrznemu, takim jak Rzecznik Praw Obywatelskich lub inny organ publiczny, który posiada kompetencje do otrzymywania takich zgłoszeń.

2.2 Warunki ochrony

1. Zakaz działań odwetowych: Pracodawca nie może podejmować żadnych działań odwetowych wobec sygnalisty za dokonanie zgłoszenia lub ujawnienie informacji dotyczących naruszeń;
2. Ochrona przed represjami w stosunku pracy: Sygnalista jest chroniony przed działaniami odwetowymi, takimi jak odmowa zatrudnienia, obniżenie wynagrodzenia, przeniesienie na niższe stanowisko, wstrzymanie awansu czy inne represje związane z zatrudnieniem;
3. Ochrona w innych stosunkach prawnych: Przepisy ochrony sygnalistów stosuje się również do sytuacji, gdy sygnalista działa na podstawie umowy cywilnoprawnej lub innego stosunku prawnego, chyba że charakter tej umowy wyklucza taką ochronę;
4. Prawo do odszkodowania: Sygnalista ma prawo do odszkodowania za szkody doznane z powodu działań odwetowych. Odszkodowanie nie może być niższe niż średnie miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej;
5. Ochrona przed odpowiedzialnością za zgłoszenie nieprawdziwych informacji: Sygnalista nie odpowiada za zgłoszenie lub ujawnienie publicznie informacji, jeśli miał uzasadnione podstawy do przekonania, że jest to niezbędne do ujawnienia naruszenia prawa. Odpowiedzialność może być rozumiana jako:
 - Odpowiedzialność prawna: Chodzi tutaj o ewentualne postawienie sygnalisty przed sądem lub innymi organami władzy publicznej, które mogłyby go pociągnąć do odpowiedzialności za np. naruszenie przepisów dotyczących tajemnicy przedsiębiorstwa, zniesławienie lub fałszywe oskarżenie. Sygnalista jest chroniony przed tego rodzaju konsekwencjami, o ile miał uzasadnione podstawy do przekonania, że zgłoszenie nieprawdziwych informacji było niezbędne do ujawnienia rzeczywistego naruszenia prawa.
 - Odpowiedzialność dyscyplinarna: Dotyczy to sytuacji, gdy pracodawca lub inna instytucja mogłyby podjąć działania dyscyplinarne przeciwko sygnaliście, takie jak zawieszenie, obniżenie wynagrodzenia, czy nawet zwolnienie z pracy. Sygnalista jest również chroniony przed takimi konsekwencjami, jeśli jego działania były zgodne z przepisami prawa i służyły ochronie interesu publicznego lub rzetelnemu ujawnieniu istotnych nieprawidłowości.
6. Zakaz ograniczania praw w umowach i aktach prawnych: Umowy o pracę i inne akty prawne nie mogą zawierać postanowień, które ograniczają prawo sygnalisty do dokonania zgłoszenia lub ujawnienia publicznego ani przewidują stosowanie środków odwetowych;
7. Ochrona osób wspierających sygnalistę: Przepisy dotyczące ochrony sygnalistów stosuje się również do osób pomagających w dokonaniu zgłoszenia oraz osób powiązanych z sygnalistą, takich jak ich pracodawcy lub jednostki organizacyjne;
8. Osobie chcącej dokonać zgłoszenia przysługuje nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

3 Zgłoszenie wewnętrzne

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

W ramach polityki ochrony sygnalisty wprowadzono procedurę zgłoszeń wewnętrznych, umożliwiającą bezpieczne i poufne raportowanie naruszeń prawa przez sygnalistów.

Wprowadzana jest po uprzednich konsultacjach z odpowiednimi jednostkami wewnątrzzakładowymi (związkami zawodowymi).

Procedura ta jest dostępna dla wszystkich osób wykonujących pracę zarobkową, zapewniając skuteczny mechanizm weryfikacji zgłoszeń oraz ochrony sygnalistów.

4 Zgłoszenia zewnętrzne do RPO i organów publicznych

1. Podmiot Zgłaszający - Sygnalista (pracownik, kontrahent, podwykonawca, stażysta, wolontariusz), ze względu na brak możliwości skutecznego zgłoszenia wewnętrznego, brak odpowiedzi, obawa przed represjami, poważny charakter naruszenia, konieczność bezstronności;
2. Adresaci Zgłoszeń: Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO): Naruszenia praw człowieka i obywatelskich, inne Organy Publiczne: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: naruszenia środowiskowe, Państwowa Inspekcja Pracy: naruszenia praw pracowniczych, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów: naruszenia konsumenckie;
3. Procedura Zgłoszenia
 - Etap 1: Zgłoszenie przez Sygnalistę: Formy zgłoszenia: pisemne (e-mail, list), ustne (telefon, osobiście), system zgłoszeń. Zawartość: opis naruszenia, dowody, dane kontaktowe (anonimowość możliwa).
 - Etap 2: Przyjęcie Zgłoszenia przez RPO lub Organ Publiczny, Potwierdzenie odbioru: do 7 dni, wstępna weryfikacja: ocena zgłoszenia, zabezpieczenie danych, poufność.
 - Etap 3: Działania RPO lub Organów Publicznych, Rozpatrzenie: analiza dowodów, ewentualne dodatkowe informacje. Działania: podjęcie działań prawnych/administracyjnych, przekazanie do właściwego organu.
 - Etap 4: Informowanie Sygnalisty, Informacja zwrotna: o podjętych działaniach i wynikach w ciągu 3 miesięcy (możliwe przedłużenie do 6 miesięcy).
 - Etap 5: Ochrona Sygnalisty, ochrona przed represjami: monitorowanie sytuacji, interwencja w przypadku działań odwetowych.

5 Ujawnienie publiczne informacji

1. Ujawnienie publiczne oznacza działanie sygnalisty polegające na przekazaniu informacji o naruszeniu prawa lub innych nieprawidłowościach bezpośrednio do społeczeństwa, mediów lub innych zainteresowanych stron, zamiast ograniczać się do wewnętrznych mechanizmów zgłaszania w organizacji lub instytucji.
2. Sygnalista podlega ochronie, jeśli:
 - Najpierw dokonał zgłoszenia wewnętrznego, a potem zewnętrznego, lecz podmiot prawny lub organ publiczny nie podjął działań w ustalonych terminach na przekazanie informacji zwrotnej.

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

- Natychmiastowo dokonał zgłoszenia zewnętrznego, ale organ publiczny nie podjął działań w terminie na przekazanie informacji zwrotnej, chyba że sygnalista nie podał adresu do kontaktu na otrzymanie takiej informacji.
- 3. Sygnalista podlega ochronie również, gdy:
 - Istnieje uzasadnione ryzyko, że naruszenie stanowi bezpośrednie lub oczywiste zagrożenie interesu publicznego.
 - Zgłoszenie zewnętrzne narazi sygnalistę na działania odwetowe.
 - Istnieje niewielkie prawdopodobieństwo skutecznego przeciwdziałania naruszeniu prawa z uwagi na szczególne okoliczności, takie jak możliwość ukrycia lub zniszczenia dowodów.
- 4. Przy ocenie, czy działania następne są odpowiednie, bierze się pod uwagę:
 - Zweryfikowanie informacji o naruszeniu prawa.
 - Prawdopodobieństwo oceny zgłoszenia.
 - Adekwatność środków podjętych w celu zapobieżenia dalszym naruszeniom, uwzględniając wagi naruszenia.
- 5. Przepisy nie mają zastosowania, jeśli informacja o naruszeniu prawa jest przekazywana bezpośrednio do prasy, zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

6 Obowiązki Podmiotu prawnego w zakresie ochrony danych osobowych

1. Podmiot prawny gwarantuje, że procedura zgłoszeń wewnętrznych uniemożliwia nieupoważnionym osobom uzyskanie dostępu do informacji objętych zgłoszeniem oraz zapewnia ochronę poufności tożsamości sygnalisty, osoby, której dotyczy zgłoszenie, oraz osoby trzeciej wskazanej w zgłoszeniu. Ochrona poufności dotyczy informacji, na podstawie których można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować tożsamość takich osób;
2. Podmiot prawny wykonuje wobec sygnalisty obowiązek informacyjny oraz realizuje prawa określone w art. 12 – 21 RODO;
3. Podmiot prawny prowadzi Rejestr Czynności Przetwarzania w zakresie przetwarzania danych procesu obsługi zgłoszeń dokonywanych przez sygnalistę;
4. Podmiot prawny upoważnia osoby / podmioty wykonujące zadania w procesie obsługi zgłoszeń dokonywanych przez sygnalistę;
5. Podmiot prawny zapewnia umowy powierzenia z podmiotami przetwarzającymi realizującymi procesy obsługi zgłoszeń dokonywanych przez sygnalistę;
6. Podmiot prawny przeprowadza ocenę skutków DPIA procesu obsługi zgłoszeń sygnalistów.

7 Przepisy karne (wyciąg z Ustawy o ochronie sygnalistów – Dz.U. z 2024 r., poz. 928)

Art. 54. 1. Kto, chcąc, aby inna osoba nie dokonała zgłoszenia, uniemożliwia jej to lub istotnie utrudnia, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 stosuje wobec innej osoby przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych	Data wydania 14.10.2024 r.
		Wydanie nr. 01
	Polityka ochrony sygnalistów	Załącznik do ZR nr 94/2024 z dnia 14.10.2024

Art. 55. 1. Kto podejmuje działania odwetowe wobec sygnalisty, osoby pomagającej w dokonaniu zgłoszenia lub osoby powiązanej z sygnalistą, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa w sposób uporczywy, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 56. Kto wbrew przepisom ustawy ujawnia tożsamość sygnalisty, osoby pomagającej w dokonaniu zgłoszenia lub osoby powiązanej z sygnalistą, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 57. Kto dokonuje zgłoszenia lub ujawnienia publicznego, wiedząc, że do naruszenia prawa nie doszło, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 58. Kto, będąc odpowiedzialnym za ustanowienie procedury zgłoszeń wewnętrznych, wbrew przepisom ustawy procedury tej nie ustanawia lub ustanawia ją z istotnym naruszeniem wynikających z ustawy wymogów, podlega karze grzywny.

Art. 59. Orzekanie w sprawach o czyn określony w art. 58 następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124 oraz z 2023 r. poz. 1963).


 REKTOR
 dr Elżbieta Jędrzejewska
 prof. KAN S